

ПРИНЦ УКРАЇНИ

ТИМУР ТА ОЛЕНА ЛИТОВЧЕНКИ

Харків
«ФОЛІО»
2017

Глава 1 КОНЦТАБІР ЧИ... КОНЦТАБІР?..

*Особняк Порфирія Силенка,
Торонто, 13 липня 1977 року*

Заливний дощ невпинно періщив у шибки широкого вікна невеликого кабінету, в центрі якого схилився над паперами господар затишного особняка — Порфирій Силенко-Кравець. Просидівши у величезному шкіряному кріслі тривалий час, він поступово задрімав. Що аж ніяк не дивно, адже Порфирію Андрійовичу виповнилося вже вісімдесят чотири роки...

У двері тихенько постукали, але відповіді не було: старий продовжував дрімати. Несподівано двері з гуркотом розчинив протяг, і в їхньому отворі виникла ведмежа фігура двірника Дмитра. Порфирій Андрійович негайно прокинувся і з цікавістю подивився на непроханого гостя.

— До вас можна?.. — прогугнявив бородань.

Старий не встиг відповісти, оскільки вікно несподівано відчинилося, і потужний порив вітру миттю розкидав по всій кімнаті папери, що лежали на столі. Переляканий двірник хотів ретируватися, однак почув навздогін:

— Стривай-но, залишся й допоможи мені навести тут лад!

Дмитро обернувся і побачив, як старий намагається піднятися, судомно чіпляючись тремтячими пальцями за широкі дерев'яні підлокітники крісла. Двірник слухняно повернувся, підібрав папери, що розлетілися по кабінету, подав їх старому... і мимоволі подивився на нього співчутливим поглядом.

Порфирій Андрійович справді виглядав украй змученим і хворим. Вельми поважні роки й загадкова виснажлива хвороба, яка хтозназвідки звалилася на нього останнім часом, зробили свою справу. Колись міцний, дещо схильний до повноти хвацький полковник Армії УНР, який аж пашів відмінним здоров'ям, буквально за пару місяців несподівано висох, облісів і став скидатися на живу мумію з землястою шкірою і темними колами навколо неживих тьмяних очей.

— Як ти сюди потрапив? Хто тебе впустив? Марія?.. — сумним рипливим голосом звернувся до двірника Порфирій Андрійович.

— Ні, мене впустив якийсь франтуватий красунчик. Хвилинка п'ять тому він вийшов від вас...

— Ах, містер Пітер!.. Так, він був у мене сьогодні, але мені здалося, що з часу його візиту проминула ціла вічність... тому що... — старий замовк, загубивши нитку розмови.

— Я тут вам приніс... осьь... — почав було двірник. Порфирій Андрійович повільно підняв голову, подивився в очі велетня і попросив:

— Поклич Марію, будь ласка.

— Але ж ми тут самі... — здивувався чолов'яга.

— Ах, так, я ж сам відпустив її до вечора... Щось морозить мене. Так, зовсім замерз я, — поскаржився старий, зіщулившись у величезному кріслі.

— Та що ви, літо ж надворі! Та й в кімнаті у вас спекотно... і навіть задушливо! — заперечив Дмитро.

— Та ну?! Сьогодні навіть прохолодніше, ніж вчора ввечері, — не вгамовувався старий, — так що закрий вікно і розтопи камін.

Двірник мовчки кивнув, зачинив нарешті вікно, потім підійшов до каміна, підкинув у ледь тліючий вогонь совок дрібного чорного вугілля і ворушив його кочергою доти, аж поки полум'я не розгорілося як слід. Коли з каміна пішов жар, Дмитро поцікавився:

— А тепер тепло?

Порфирій Андрійович схвально кивнув.

— То чи я можу йти нарешті?.. — заскиглив бородань.

Старий не звернув уваги на ці слова і забурмотів:

— А знаєш, сьогодні ж моя племінниця Сашунька й її синок обідають в посольстві... Уявляєш, еге ж?

— Це, напевно, дуже почесно, — пробурмотів двірник.

— Ще б пак! — вигукнув старий і продовжив, мрійливо закотивши очі: — Якщо все піде як треба, хлопчик займе гідне місце в суспільстві. У нього ж такі славетні корені, такий іменитий батько!..

— І хто ж його батько? — спитав Дмитро, намагаючись підтримати бесіду.

— У нього дуже...

Старий не встиг договорити, оскільки вхідні двері відчинилися, і дзвінкий жіночий голос чи то спитав, чи то покликав:

— Маріє?..

Зрозуміло, відповіді не послідувало. Маленькі ніжки дрібно, легенько зацокотили широким коридором. Здавалося, Порфирій Андрійович уважно прислухався до цих кроків і геть забув про двірника. Тож оцінивши момент, Дмитро вискочив з кімнати. І негайно зіткнувся з племінницею старого — Олександрою.

Як і у більшості кадрових військових, які все життя віддавали себе армійській службі, у полковника Силенка з особистим життям не склалося. Щоправда, подекували, начебто були у нього колись і дружина, і син — але ж давно... дуже давно... ще напередодні Другої світової, здається. А може, навіть Першої. А війна — вона не знає жалю... Отже, тепер Порфирій Андрійович мав всього лише двох родичів: племінницю і внучатого племінника. Обох він щиро любив і надзвичайно дорожив ними.

П'ятдесятитрьохрічна Олександра виглядала набагато молодше за свої роки. Досі картинно красива, немовби маленька витончена статуетка з дорогоцінної китайської порцеляни, на перший погляд вона здавалася беззахисною. Втім, це було помилкове враження: попри легковажний норов, властивий людям мистецтва, насправді жінка мала залізний характер, викуваний роками суворих випробувань.

— Дмитре, як це ви сюди потрапили? — без найменшої тіні переляку поцікавилася вона у велетня, який аж надто несподівано з'явився в темному коридорі особняка.

— Я... я пошту приніс... — відповів дещо збентежений двірник.

— А де доглядальниця? — продовжила допит племінниця.

— Я... я не знаю... Мене впустив Порфірій Андрійович. Себто, про-тяг... Двері розчинилися, папери розлетілися... Отакої.

Невідомо, чим би закінчився допит, якби з кабінету не пролунав скрипливий старечий голос:

— Сашунько, годі мучити Дмитра! Він нічого поганого не зробив, саме лише хороше... Краще йди-но до мене і розкажи, як минув прийом.

Олександра поспішила до дядечка, а бородань зник у надрах коридора.

— Це ще що за Сахара?! — обурено вигукнула жінка, яку буквально обпекло повітряним потоком, тільки-но вона прочинила двері кабінету.

— Уявляєш, Сашунько, я нарешті зігрівся! — захоплено вигукнув Порфірій Андрійович. — Я щось дуже сильно мерзну останнім часом... Утім, це неважливо. Розповідай швидше, як там відбувся прийом в посольстві?!

Племінниця з тривогою позирнула на дядечка, але той лише відмахнувся:

— Сашунько, та я, можна сказати, абсолютно здоровий!.. Якась там інфлуенца... Як прийшла, так і піде. Дурниці все це! Після запашного липового чаю з медом мені стане значно краще. Будь ласка, не турбуйся, таке вже зі мною траплялося... Ти краще ось що: попроси-но Марію заварити мені чайку, будь ласка!

— Але ж Марії немає...

— Ах, так, я ж відпустив її до вечора... Тоді сама завари, гаразд?

Старий запобігливо зазирнув в очі племінниці. Жінка легко витримала цей погляд і з усією жорсткістю, на яку була здатна, почала безжалісний допит:

— Порфірію Андрійовичу, ви це навіщо відпустили доглядальницю? У вас, як я розумію, була важлива зустріч, чи не так?

— Так, Сашунько, я цього і не приховую. Приходив містер Пітер Пірс, цікавився моїм здоров'ям... А що?

Відірвавши пильний погляд від заваленого паперами столу, Олександра різко відповіла:

— Дорогий дядечко, у мене інша інформація.

— І яка ж?..

— Це зараз не надто важливо. Дядечку, дорогий мій чоловіче, у вас же якихось два тижні тому стався важкий напад, ви буквально дивом вибралися з того світу. Я так злякалася за ваше життя!.. Ваш лікар дуже стурбований вашими нічними дискусіями. Ви ж знаєте, дорогоцінний мій, що вам не можна настільки багато працювати, а ваш стіл, як я подивлюся, знов завалений паперами. На що це схоже, дядечку?!

Демонструючи цілковиту байдужість до теми розмови, старий витягнув кістляву тремтячу руку, вкриту подібною до пергаменту шкірою, до принесеної двірником стосу свіжої пошти, підхопив газету, що лежала згори, і заглибився в читання. Олександра почала ще більше сердитися, це могло обернутися справжнім скандалом... Тому Порфирій Андрійович відчужено вимовив, не відриваючи погляду від газети:

— Змушений зауважити, дорога Сашунько, що вночі я сплю дуже міцно.

— Тим не менш, я зараз візьму та й подивлюся, що то за документи лежать у вас на столі, — оголосила племінниця й додала трохи тихіше: — З вашого дозволу, ясна річ.

— Гарзд, дивись. Тільки спочатку розкажи, як же все-таки пройшов прийом у посольстві? А що було під час обіду?.. Чи справив наш хлопчик враження на гостей знанням етикету?

Олександра важко зітхнула і з приреченим виглядом зізналася:

— Ми пішли звідти, на обід не залишилися. Прийом був нудним, ніхто не звертав на нас жодної уваги, ми почувалися там чужинцями.

— Але ж Олександро!.. Ти дістала такий прекрасний шанс познайомитися бодай з кимсь... і наш хлопчик також... — дорікнув їй Порфирій Андрійович.

— Повірте, дядечку, я намагалася, він намагався також, але в цьому товаристві панують свої закони, свої порядки... Всі поважно прогулюються бенкетною залою, потроху сьорбають вино, закусяють, обтічними фразами підтримують бесіду про все і водночас ні про що конкретне. А чужинців, якими ми є в цьому товаристві, геть не помічають.

Старий слухав племінницю уважно, водночас перебираючи пошту, періодично кривлячись і хитаючи головою. Нарешті його погляд зупинився на конверті, що випав з газети.

— Дорогенька, подай-но мені, будь ласка, ось цього листа... — звернувся Порфірій Андрійович до племінниці. Олександра нахилилася, підняла конверта, глянула на адресу: лист був із Швейцарії. Старий чекав з простягнутою рукою, проте листа племінниця чомусь не поспішала віддавати. Тоді він, начепивши окуляри, заглибився в читання газети... Себто вдавав, що читає. Бо чим довше зображував байдужість, тим більше лютився.

— Ова, дрібнішає суспільство, дрібнішає! — нарешті прошепотів старий обурено. — Я уявляв собі певний занепад, але щоб настільки!..

Племінниця суворо подивилася на нього і запитала:

— Ну і про що ж таке жахливе повідомляють газети, що викликало ваш гнів? Знову ви на нервах, дорогий мій дядечку!..

— Так, дрібниці, — з награною безтурботністю відповів Порфірій Андрійович і посміхнувся. Тоді Олександра сказала, прирмуживши очі:

— Чесно кажучи, я така голодна, що з'їла б зараз слона. Як ви щодо можливості пообідати разом з племінницею? А потім поговоримо про долю вашого внучатого племінника. Чи згодні на таке?

Коли Порфірій Андрійович почув ці слова, його виснажене обличчя осяялося скороминущою посмішкою. Старий щиро вірив, що хоча характер Олександри нестерпний, до того ж вона схильна до різких змін настрою, проте завжди гостро потребує його мудрих порад. І лише поганий стан здоров'я заважає йому стати надійною опорою для племінниці й її синочка.

— Гарзд, Сашунько, пообідаємо, а потім поговоримо... Я тут подумав, що не варто поки що розкривати нашому хлопчикові, ким був його батько...